

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

УВАРОВА СВІТЛАНА ВІКТОРІВНА

УДК 342.9 (477)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС УЧАСНИКІВ
ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ**

12.00.07 — адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків — 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Харківському національному університеті внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
КОМЗЮК Анатолій Трохимович,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, професор кафедри
адміністративного права і процесу.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
КУЛІШ Анатолій Миколайович,
Сумський державний університет,
директор навчально-наукового
інституту права;
кандидат юридичних наук
СВІДЕРСЬКИЙ Олександр Олександрович,
Харківський науково-дослідний
інститут судових експертиз імені
Заслуженого професора М.С. Бокаріуса,
заступник директора з експертної роботи.

Захист відбудеться 24 жовтня 2018 р. о 13 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.700.01 у Харківському національному університеті внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Харківського національного університету внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, Льва Ландау, 27.

Автореферат розісланий 22 вересня 2018 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Л.В. Могілевський

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Однією із важливих конституційних гарантій захисту прав, свобод та інтересів громадян, прав та законних інтересів юридичних осіб, їх відновлення в разі порушення є забезпечення державою виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), яке здійснюється у ході виконавчого провадження. Масштабна адміністративна реформа, яка наразі відбувається в Україні, не обійшла і зазначене провадження. Передумовою для цього стали вкрай неефективний механізм функціонування державної виконавчої служби, наявність всеохоплюючого бюрократизму та високий рівень корупції у цій сфері. Як свідчать відповідні статистичні дані за останні п'ять років, виконавчі документи виконуються лише в межах від 50 % до 65 %, а за сумами, що підлягали стягненню, – від 18 % до 40%.

Зважаючи на існування численних проблем у практичному здійсненні виконавчого провадження, у 2016 році було прийнято закони України «Про органи і осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів» і «Про виконавче провадження». Основною новацією цих законів стало запровадження інституту приватних виконавців, які поряд з державними виконавцями стали основними суб'єктами виконавчого провадження. Законами закріплено також статус інших учасників даного провадження – його сторін та їх представників, прокурора, експерта, спеціаліста, перекладача, суб'єкта оціночної діяльності, осіб, права інтелектуальної власності яких порушені, працівників поліції, представників органів опіки і піклування та ін. Від повноти й якості закріплення їх адміністративно-правового статусу, без сумніву, залежить ефективність його здійснення, а значить – і гарантування, що рішення компетентного органу буде виконано, права, свободи та інтереси всіх зацікавлених осіб забезпечені повною мірою. Проте в правовому регулюванні виконавчого провадження та визначенні адміністративно-правового статусу його учасників і досі існують невирішені проблеми, що обумовлює необхідність теоретичного осмислення сутності та змісту цього статусу, а також шляхів удосконалення його законодавчого закріплення та практичної реалізації.

Загальні питання адміністративних проваджень та окремих їх видів, в тому числі виконавчого, висвітлено у працях багатьох вчених, таких, зокрема як: В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, В.М. Бевзенко, О.І. Безпалова, Ю.П. Битяк, Л.Р. Біла-Тіунова, А.С. Васильєв, В.В. Галуцько, В.М. Гаращук, О.П. Гетманець, І.П. Голосніченко, С.М. Гусаров, С.Ф. Денисюк, О.В. Джафарова, Є.В. Додін, Т.Є. Кагановська, Р.А. Калюжний, С.В. Ківалов, І.Б. Коліушко, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, С.О. Кузніченко, О.В. Кузьменко, А.М. Куліш, К.Б. Левченко, М.В. Лошицький, Д.М. Лук'янець, Р.С. Мельник, О.І. Миколенко, О.М. Музичук, В.Я. Настюк, О.І. Остапенко, Д.В. Приймаченко, О.С. Проневич, О.Ю. Салманова, О.О. Свідерський, А.О. Селіванов, О.Ю. Синявська, В.В. Сокурєнко, М.І. Смокович, Х.П. Ярмачі та ін. Проте адміністративно-правовий статус учасників зазначеного провадження досліджено недостатньо.

Таким чином, необхідність підвищення ефективності здійснення виконавчого провадження, недостатність наукових розробок з цієї проблематики, недосконалість правового регулювання у зазначеній сфері обумовлюють актуальність комплексного дослідження адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до пп. 2.1, 2.4 Пріоритетних напрямків наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 років, затверджених наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275, пп. 1.5, 1.12, 2.1, 2.3 Пріоритетних напрямів наукових досліджень Харківського національного університету внутрішніх справ на період 2016-2019 років, схвалених Вченою радою ХНУВС 23 лютого 2016 р. (протокол № 2), комплексних науково-дослідних тем Харківського національного університету внутрішніх справ «Правоохоронна функція української держави» (номер державної реєстрації 0113U008192) та «Реалізація та удосконалення адміністративного законодавства України» (номер державної реєстрації № 0113U008197).

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційного дослідження є визначення сутності та особливостей адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження в Україні, а також шляхів його удосконалення.

Для досягнення зазначеної мети в роботі необхідно вирішити такі основні задачі:

- визначити сутність, завдання, особливості та принципи виконавчого провадження;
- встановити підходи до розуміння поняття та види учасників виконавчого провадження;
- визначити поняття та структуру адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження;
- встановити й охарактеризувати систему нормативного визначення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження;
- окреслити права та обов'язки сторін виконавчого провадження та їх представників;
- дати характеристику адміністративно-правового статусу державного виконавця як основного суб'єкта виконавчого провадження;
- охарактеризувати адміністративно-правовий статус приватного виконавця;
- окреслити обсяг прав та обов'язків інших учасників виконавчого провадження;
- здійснити характеристику адміністративно-правового статусу суб'єктів контролю за діяльністю учасників виконавчого провадження;
- сформулювати пріоритетні напрямки розвитку законодавчого закріплення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження;

– узагальнити зарубіжний досвід визначення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження та з'ясувати можливості його використання в Україні.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які формуються з приводу здійснення виконавчого провадження в Україні.

Предметом дослідження є адміністративно-правовий статус учасників виконавчого провадження в Україні.

Методи дослідження. Дослідження ґрунтується на сучасних загальнонаукових та спеціальних методах наукового пізнання. Зокрема використання логіко-семантичного методу дозволило поглибити понятійний апарат (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3). Для аналізу завдань та принципів виконавчого провадження використовувались методи аналізу та синтезу, класифікації (підрозділ 1.1). Функціональний підхід, документальний аналіз, статистичний і соціологічний методи застосовано для характеристики адміністративно-правового статусу окремих учасників виконавчого провадження – його сторін та їх представників, державного і приватного виконавців, інших учасників виконавчого провадження та суб'єктів контролю за їх діяльністю (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5). З використанням порівняльно-правового та діалектичного методів встановлено напрямки розвитку законодавчого закріплення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження (п. 3.1). Структурно-логічний та порівняльно-правовий методи застосовано для аналізу нормативного визначення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження (підрозділ 1.4), а також для удосконалення зарубіжного досвіду визначення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження та можливостей його використання в Україні (підрозділ 3.2).

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації склали праці фахівців у галузі філософії, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Положення та висновки дисертації ґрунтуються на нормах Конституції України, законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, які регламентують здійснення виконавчого провадження та правовий статус його учасників. Емпіричну базу дослідження становлять узагальнення практичної діяльності державних та приватних виконавців, довідкові видання, статистичні матеріали.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших комплексних досліджень адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження в Україні. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем. Основні з них такі:

вперше:

- сформульовано пропозиції щодо напрямків розвитку законодавчого закріплення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження: закріплення правового статусу органів державної виконавчої служби (їх організаційної структури; завдань, функцій, повноважень, відповідальності тощо) на рівні Закону України «Про органи та осіб, які

здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»; детальне закріплення у зазначеному нормативному акті адміністративно-правового статусу державного виконавця як представника виконавчої служби; приведення нормативно-правових актів Міністерства юстиції України, у яких здійснюється законодавче закріплення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження, у відповідність до чинного законодавства;

- на основі узагальнення зарубіжного досвіду обґрунтовано доцільність створення державою або саморегулювальними організаціями виконавців компенсаційного фонду як засобу забезпечення захисту прав сторін виконавчого провадження та інших осіб;

удосконалено:

- поділ учасників виконавчого провадження, якими визнаються фактичні учасники правовідносин у сфері виконавчого провадження, які наділені певним колом прав та обов'язків, відповідно до яких виражають та реалізують певну волю, на групи: 1) особи, які здійснюють примусове виконання рішень; 2) учасники виконавчого провадження, заінтересовані у вчиненні виконавчих дій; 3) особи, які не мають власного інтересу та залучаються до проведення виконавчих дій;

- визначення поняття адміністративно-правового статусу учасника виконавчого провадження як похідного від адміністративно-правового статусу особи, який становить сукупність прав та обов'язків, закріплених адміністративно-правовими нормами за конкретним учасником цього провадження залежно від мети його вступу в провадження, та юридичну відповідальність, що сприяє їх реалізації

- класифікацію прав та обов'язків сторін виконавчого провадження на загальні, тобто однакові як для стягувача, так і боржника (право ознайомлюватися з матеріалами виконавчого провадження, право оскаржувати рішення, дії або бездіяльність виконавця, обов'язок сумлінно користуватися усіма наданими їм правами та ін.), та індивідуальні – встановлені окремо для кожної із сторін (право стягувача щодо зміни або припинення стягнення, обов'язок боржника утримуватися від вчинення дій, що унеможливають чи ускладнюють виконання рішення, тощо);

- характеристику адміністративно-правового статусу інших учасників виконавчого провадження відповідно до здійсненого поділу їх на осіб, які безпосередньо беруть участь у виконавчому провадженні (прокурор, експерт, спеціаліст, перекладач, суб'єкт оціночної діяльності - суб'єкт господарювання, особи, права інтелектуальної власності яких порушені), та учасників провадження, які залучаються до здійснення виконавчих дій (працівники поліції, представники органів опіки і піклування, інших органів та установ);

- розуміння суб'єктів контролю за діяльністю учасників виконавчого провадження як законодавчо закріпленої сукупності фізичних та юридичних осіб, які відповідно до нормативних приписів наділені повноваженнями щодо здійснення спостереження за дотриманням стану законності під час здійснення примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), а також вжиттям заходів впливу в разі відхилення поведінки учасників

виконавчого провадження від встановлених норм;

- характеристику адміністративно-правового статусу державного виконавця як основного суб'єкта виконавчого провадження, встановлено, що під час реалізації наданих державному виконавцю повноважень він є представником влади, діє від імені держави, перебуває під її захистом та уповноважений державою здійснювати діяльність з примусового виконання рішень у порядку, передбаченому чинним законодавством;

дістали подальшого розвитку:

- поділ принципів виконавчого провадження класифікаційні групи: 1) загальноправові (законність, верховенство права, гласність і відкритість, одержання юридичної допомоги та ін.); 2) галузеві, характерні як для виконавчого провадження, так і для інших адміністративних проваджень (диспозитивності, національної мови, рівноправності сторін тощо); 3) специфічні, властиві тільки для виконавчого провадження (неупередженості, повноти і своєчасності, обов'язковості вимог державного виконавця, переважного захисту стягувача);

- класифікація нормативної бази, яка визначає адміністративно-правовий статус учасників виконавчого провадження, яку поділено на: 1) зовнішню (Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, закони, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України); 2) внутрішню, тобто відомчі нормативні акти Міністерства юстиції України, які деталізують певні етапи виконавчого провадження та доповнюють права та обов'язки учасників виконавчого провадження;

- характеристика підстав та порядку набуття та припинення адміністративно-правового статусу приватного виконавця, інші питання функціонування інституту приватних виконавців, зроблено висновок, що Законом України «Про виконавче провадження» його наділено майже однаковими правами з державним виконавцем, однак виділено і суттєві обмеження.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, зокрема висновки, пропозиції та рекомендації, сформульовані в дисертації, можуть бути використані:

- у науково-дослідній діяльності – для подальшої розробки питань адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження в Україні;

- у правотворчості – для удосконалення чинних та розробки нових нормативно-правових актів у сфері здійснення виконавчого провадження;

- у правозастосовній діяльності – їх використання дозволить покращити практичну діяльність органів державної виконавчої служби (*акт впровадження у практичну діяльність Управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Харківській області від 10.05.18 р.*);

- в освітньому процесі – при підготовці підручників і навчальних посібників та проведенні занять з дисципліни «Адміністративне право» (*акт впровадження в освітній процес Харківського національного університету*

внутрішніх справ від 12.05.18 р.).

Апробація результатів дисертації. Основні положення і висновки дисертації було оприлюднено на науково-практичних конференціях «Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права» (м. Львів, 2017 р.), «Стан та перспективи розвитку юридичної науки» (м. Дніпро, 2017 р.) та «Національні та міжнародні стандарти сучасного державотворення: тенденції та перспективи розвитку» (м. Харків, 2018 р.).

Публікації. Основні положення та результати дисертації відображено у шести наукових статтях, з яких п'ять опубліковано у наукових фахових виданнях України, одну – в іноземному науковому виданні, а також у трьох тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що об'єднують одинадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 207 сторінок. Список використаних джерел містить 157 найменувань і займає 16 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, визначаються мета та задачі дослідження, його об'єкт, предмет і методи, розкриваються наукова новизна, теоретичне і практичне значення дисертаційної роботи, надаються відомості про апробацію результатів дослідження та публікації.

Розділ 1 «Загальна характеристика адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження в Україні» присвячено визначенню сутності, завдань, принципів та особливостей виконавчого провадження, поняття та видів його учасників, поняття та структури їх адміністративно-правового статусу та системи його нормативного визначення.

У підрозділі 1.1 «Сутність, завдання, особливості та принципи виконавчого провадження» зроблено висновок, що сутність виконання судового рішення як стадії адміністративного провадження полягає у суто професійній діяльності, спрямованій на забезпечення виконання судових чи інших рішень та вирішення проблемних питань, що виникають в ході їх виконання.

Визначено, що основним завданням виконавчого провадження є забезпечення захисту законних прав, свобод та інтересів фізичних чи юридичних осіб шляхом своєчасного, швидкого, повного та неупередженого примусового виконання рішень суду та інших органів (посадових осіб) у спосіб та в порядку, чітко визначених законодавством.

До основних особливостей виконавчого провадження віднесено насамперед те, що в ньому виконуються рішення, які приймаються в порядку, врегульованому нормами різних галузей права, переважно процесуальних; воно полягає у примусовому виконанні судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб); його метою є забезпечення, по-перше, виконання прийнятого рішення, по-друге, захисту прав, свобод, інтересів фізичних та юридичних осіб, які є учасниками спору; здійснення виконавчого провадження покладається на

суб'єктів виконавчої влади; воно визнається заключною стадією судового процесу, водночас є видом адміністративного провадження і має власні стадії.

Виокремлено та класифіковано принципи, на яких базується виконавче провадження, обґрунтовано їх поділ на три групи: 1) загальноправові принципи (верховенство права, законність, гласність і відкритість, одержання юридичної допомоги тощо); 2) галузеві принципи, характерні як для виконавчого, так і для інших видів адміністративних проваджень (диспозитивності, національної мови, рівноправності сторін тощо); 3) специфічні принципи, характерні тільки для виконавчого провадження (неупередженості, повноти і своєчасності, обов'язковості вимог державного виконавця, переважного захисту стягувача).

У підрозділі 1.2 *«Поняття та види учасників виконавчого провадження»* зазначається, що однією з передумов забезпечення своєчасного, повного та ефективного виконання прийнятих рішень є встановлення кола учасників виконавчого провадження. Адже правильне їх визначення сприятиме науковому тлумаченню місця та ролі кожного з них в даних правовідносинах. Крім того, це дозволить забезпечити їх належним комплексом прав та обов'язків та дозволить уникнути можливих порушень законності при здійсненні виконавчих дій.

На основі аналізу законодавчих приписів та доктринальних джерел під учасником виконавчого провадження запропоновано розуміти фактичного учасника правовідносин у сфері виконавчого провадження, який наділений певним колом прав та обов'язків, відповідно до яких виражає та реалізує певну волю.

Зауважено, що національне законодавство визначає коло учасників виконавчого провадження (виконавець (як державний так і приватний), сторони, представники сторін, прокурор, експерт, спеціаліст, перекладач, суб'єкт оціночної діяльності - суб'єкт господарювання, особи, права інтелектуальної власності яких порушені, поняті, працівники поліції, представники органів опіки і піклування, інших органів та установ), проте воно є незавершеним, оскільки не охоплює всі можливі види органів та установ.

Зроблено висновок, що всіх учасників виконавчого провадження доцільно поділити на такі групи: 1) особи, які здійснюють примусове виконання рішень; 2) учасники виконавчого провадження, зацікавлені у вчиненні виконавчих дій; 3) особи, які не мають власного інтересу та залучаються до проведення виконавчих дій.

У підрозділі 1.3 *«Поняття та структура адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження»* зауважено, що за допомогою правового статусу суспільство створює реальні можливості для виконання суб'єктами права своїх соціальних функцій.

Підкреслено, що правовий статус особи розкривається через сукупність багатьох елементів, що знайшли юридичне закріплення в нормах права та які характеризують політико-правове становище особи в суспільстві та державі. Оскільки адміністративно-правовий статус учасників виконавчого провадження є похідним від адміністративно-правового статусу особи, під ним запропоновано розуміти сукупність прав та обов'язків, закріплених адміністративно-

правовими нормами за конкретним учасником цього провадження залежно від мети його вступу в провадження, та юридичну відповідальність, що сприяє їх реалізації. Обґрунтовано недоцільність включення до правового статусу правосуб'єктності, оскільки вона не входить до структури правового статусу, а є передумовою його набуття.

Зауважено, що юридичний обов'язок, як і суб'єктивне право, знаходить своє відображення в певних правових нормах і визначає міру допустимої поведінки певного учасника. Крім того, коли мова йде про суб'єкта владних повноважень, послідовність розташування елементів правового статусу змінюється. Обов'язок в таких випадках займає перше місце і стає ключовим, тоді як для приватних суб'єктів спочатку визначаються права, а тоді обов'язки. Якщо ж порівнювати відповідальність з правами та обов'язками, то вона має вторинний характер, оскільки настає лише за умови невиконання встановлених державою приписів або у зв'язку з невиконанням повноважень чи перевищення їх меж (коли мова йде про суб'єкта владних повноважень).

У підрозділі 1.4. «Нормативне визначення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження» зазначається, що саме від досконалості нормативно-правової бази, яка визначає адміністративно-правовий статус цих учасників, від чіткості встановлених приписів залежить швидкість та повнота виконання судових рішень та рішень відповідних органів влади та їх посадових осіб.

В результаті аналізу нормативної бази, яка визначає адміністративно-правовий статус учасників виконавчого провадження, зазначено, що вона охоплює значну кількість нормативних актів, котрі відрізняються один від одного за багатьма ознаками: юридичною силою, назвою, порядком прийняття, порядком набрання чинності та дії тощо.

Зроблено висновок, що в цілому всю нормативну-правову базу, що визначає адміністративно-правовий статус учасників виконавчого провадження, умовно можна поділити на: 1) зовнішню (Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, закони, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України); 2) внутрішню, тобто відомчі нормативні акти Міністерства юстиції України, які деталізують певні етапи виконавчого провадження та доповнюють права та обов'язки учасників виконавчого провадження. Здійснено характеристику окремих нормативних актів, визначаються їх недоліки та шляхи удосконалення.

У Розділі 2 «Зміст адміністративно-правового статусу окремих учасників виконавчого провадження» охарактеризовано зміст адміністративно-правового статусу сторін виконавчого провадження та їх представників, державного та приватного виконавців, інших учасників виконавчого провадження, а також суб'єктів контролю за їх діяльністю.

У підрозділі 2.1. «Права та обов'язки сторін виконавчого провадження та їх представників» встановлено, що сторонами виконавчого провадження є стягувач і боржник, які як правові категорії з'являються не після винесення судового або іншого акта, що накладає майнові зобов'язання, а тільки після порушення виконавчого провадження. Тобто вони є основними суб'єктами

правовідносин, які виникають у виконавчому провадженні. При цьому стягувачем є фізична або юридична особа чи держава, на користь чи в інтересах яких видано виконавчий документ, а боржником є визначена виконавчим документом фізична або юридична особа, держава, на яких покладається обов'язок щодо виконання рішення.

Визначено, що права та обов'язки сторін виконавчого провадження можна поділити на загальні, тобто однакові як для стягувача, так і боржника (право ознайомлюватися з матеріалами виконавчого провадження, право доступу до автоматизованої системи виконавчого провадження, право оскаржувати рішення, дії або бездіяльність виконавця, право надавати додаткові матеріали, заявляти клопотання, брати участь у вчиненні виконавчих дій, надавати усні та письмові пояснення, заперечувати проти клопотань інших учасників виконавчого провадження та користуватися іншими правами, наданими законом, обов'язок сумлінно користуватися усіма наданими їм правами), та індивідуальні – встановлені окремо для кожної із сторін (права стягувача щодо вибору пред'явлення виконавчого документа для примусового виконання до органу державної виконавчої служби або до приватного виконавця, щодо зміни або припинення стягнення, обов'язки боржника утримуватися від вчинення дій, що унеможливають чи ускладнюють виконання рішення, своєчасно з'являтися на вимогу виконавця, надавати пояснення за фактами невиконання рішень або законних вимог виконавця тощо). Окремо проаналізовано право сторін реалізувати свої права і обов'язки у виконавчому провадженні самостійно або через представників, які можуть вчиняти від імені осіб, яких вони представляють, усі дії, що їх мають право вчиняти такі особи.

У підрозділі 2.2 «Державний виконавець як основний суб'єкт виконавчого провадження» розглянуто адміністративно-правові засади участі у виконавчому провадженні державних виконавців, а також органів державної виконавчої служби.

Встановлено, що під час реалізації наданих державному виконавцю повноважень він є представником влади, діє від імені держави, перебуває під її захистом та уповноважений державою здійснювати діяльність з примусового виконання рішень у порядку, передбаченому чинним законодавством.

Проаналізовано дві групи прав державного виконавця: права, якими він наділений для примусового виконання рішень (проводити перевірку виконання боржниками рішень, що підлягають виконанню, одержувати безоплатно від різних суб'єктів інформацію, безперешкодно входити на земельні ділянки, до приміщень, сховищ, іншого володіння боржника-юридичної особи, проводити їх огляд, примусово відкривати та опечатувати їх, накладати арешт на майно боржника, накладати стягнення у вигляді штрафу на фізичних, юридичних та посадових осіб у випадках, передбачених законом тощо), і права-гарантії їх службової діяльності (на повагу до своєї особистості, честі та гідності, чітке визначення посадових обов'язків, належні для роботи умови служби та їх матеріально-технічне забезпечення тощо).

Серед обов'язків державних виконавців також виокремлено спеціальні, спрямовані на забезпечення належного здійснення виконавчого провадження (здійснювати свою професійну діяльність сумлінно, поважати інтереси стягувачів, боржників, третіх осіб, не принижувати їхню гідність тощо), і загальні обов'язки, які покладено на державних виконавців як на державних службовців (дотримуватися Конституції та законів України, діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, тощо).

Обґрунтовується позиція, що юридична відповідальність державного виконавця має подвійну природу. З одного боку, вона виступає формою захисту прав, свобод і законних інтересів тих фізичних і юридичних осіб у державі, які можуть постраждати від неправомірних дій зазначеної категорії державних службовців. З іншого боку, юридична відповідальність державного виконавця є засобом впливу на його неправомірну поведінку.

У підрозділі 2.3 «Адміністративно-правовий статус приватного виконавця» аналізуються права та обов'язки приватного виконавця, встановлюються види відповідальності приватних виконавців та критерії їх притягнення до неї. Проаналізовано також підстави та порядок набуття та припинення адміністративно-правового статусу приватного виконавця, інші питання функціонування інституту приватних виконавців. Наголошено, що на відміну від державного виконавця, на діяльність приватних виконавців не поширюється дія Закону України «Про державну службу». Підкреслюється, що їх діяльність є схожою з адвокатською або приватною нотаріальною практиками.

Проведено порівняльний аналіз законодавства, яке регламентує адміністративно-правовий статус приватного виконавця. Зазначено, що Законом України «Про виконавче провадження» приватного виконавця наділено майже однаковими правами з державним виконавцем, однак є і суттєві обмеження: приватний виконавець може діяти тільки за двох умов: 1) місце відкриття виконавчих документів відповідно до закону знаходиться у межах його виконавчого округу; 2) сума стягнення за виконавчим документом з урахуванням сум за виконавчими документами, що вже перебувають у нього на виконанні, не перевищує розмір страхової суми за договором страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця.

У підрозділі 2.4. «Права та обов'язки інших учасників виконавчого провадження» визначаються права та обов'язки таких учасників, які безпосередньо беруть участь у виконавчому провадженні, – прокурора, експерта, спеціаліста, перекладача, суб'єкта оціночної діяльності - суб'єкта господарювання, осіб, права інтелектуальної власності яких порушені, та учасників, які залучаються до здійснення виконавчих дій, – працівників поліції, представників органів опіки і піклування, інших органів та установ.

У підрозділі 2.5 «Адміністративно-правовий статус суб'єктів контролю за діяльністю учасників виконавчого провадження» з'ясовано, що важливе місце у правовідносинах виконавчого провадження належить суб'єктам контролю. Діяльність таких суб'єктів спрямована на здійснення спостереження

за поведінкою осіб, що беруть участь у виконавчому провадженні, для виявлення порушень закону, прийняття адекватних заходів реагування.

На основі аналізу положень законодавства визначено коло суб'єктів контролю за діяльністю учасників виконавчого провадження, провідним серед яких названо Міністерство юстиції України. Надано авторське бачення сутності адміністративно-правового статусу суб'єктів контролю за діяльністю учасників виконавчого провадження. З'ясовано особливості реалізації адміністративно-правового статусу таких суб'єктів у межах здійснення контролю за діяльністю учасників виконавчого провадження. Наведено основні напрямки контрольної діяльності зазначених суб'єктів, які знаходять свій прояв під час реалізації ними свого адміністративно-правового статусу.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження в Україні» присвячено визначенню шляхів вдосконалення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження в Україні, в тому числі на основі узагальнення зарубіжного досвіду.

У підрозділі 3.1 «Напрямки розвитку законодавчого закріплення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження» з метою належного врегулювання законодавчого закріплення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження запропоновано внести низку змін і доповнень до чинного законодавства, зокрема: до ч. 1 ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» в частині включення до складу зазначених суб'єктів органів, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів; шляхом видання відповідного Указу Президента України визнати такими, що втратили чинність Указ Президента України «Про затвердження Положення про Державну виконавчу службу України» та Указ Президента України «Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України».

До напрямків вдосконалення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження віднесено: закріплення правового статусу органів державної виконавчої служби (їх організаційної структури; завдань, функцій, повноважень, відповідальності тощо), що утворюються Міністерством юстиції України, на рівні Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»; детальне закріплення на рівні зазначеного нормативно-правового акта адміністративно-правового статусу державного виконавця як представника виконавчої служби (обґрунтовано висновок, що, на відміну від державного виконавця, адміністративно-правовий статус приватного виконавця в положеннях законодавства закріплено повніше і точніше); приведення нормативно-правових актів Міністерства юстиції України, на рівні яких здійснюється законодавче закріплення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження, у відповідність до чинного законодавства.

У підрозділі 3.2 «Зарубіжний досвід визначення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження та можливості його використання в Україні» розглянуто існуючі моделі діяльності щодо

примусового виконання рішень в різних країнах світу. Визначено, що форма організації виконавчого провадження, повноваження органів примусового виконання в зарубіжних країнах визначаються специфікою національних судових систем, пов'язаних, у свою чергу, з особливостями правової системи, до якої належить право країни.

Виділено три основні моделі виконавчого провадження у зарубіжних країнах:

1) централізовану (деякі країни, що входили до складу колишнього СРСР, – РФ, Білорусь, Вірменія, Азербайджан, а також Швеція, Фінляндія, Іспанія, ФРН та ін.), яка передбачає наявність єдиного державного органу примусового виконання й механізму правового регулювання процесу виконання судових актів і актів інших органів. Зазвичай ці функції здійснюються органами судової або виконавчої влади. В країнах із централізованою системою виконавчого провадження існує організаційно самостійний орган із вертикальною структурою управління, або суб'єкти виконавчого провадження інтегровані в судову систему;

2) децентралізовану (США, Франція, Нідерланди, Італія, Румунія, Угорщина тощо), що характеризуються делегуванням державою частини повноважень виконавчого провадження недержавним установам та приватним особам. В децентралізованих системах виконавчого провадження може існувати різноманітна підвідомчість установ та осіб, які здійснюють примусове виконання, а також диференційованість органів ліцензування та контролю. В децентралізованих системах зазвичай відсутній єдиний правовий механізм, яким врегульовано порядок та умови виконавчого провадження. Зазначена діяльність визначається лише актами делегованого законодавства.

3) змішану (Болгарія, Грузія, Канада, Казахстан, Велика Британія), в якій поєднуються окремі елементи централізованої та децентралізованої систем. В більшості країн зі змішаною системою примусового виконавчого провадження спостерігається тенденція тяжіння до приватного виконання.

ВИСНОВКИ:

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання щодо визначення сутності та особливостей адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження в Україні, а також шляхів їх удосконалення. В результаті проведеного дослідження сформульовано ряд положень та висновків, спрямованих на досягнення поставленої мети. Зокрема:

Визначено сутність, завдання, особливості та принципи виконавчого провадження. Зазначено, що основним завданням виконавчого провадження є забезпечення захисту законних прав, свобод та інтересів фізичних чи юридичних осіб шляхом своєчасного, швидкого, повного та неупередженого примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб) у спосіб та в порядку, визначених законом. До основних особливостей виконавчого провадження віднесено насамперед те, що в ньому виконуються рішення, які приймаються в порядку, врегульованому нормами різних галузей

права, переважно процесуальних; воно полягає у примусовому виконанні судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб); його метою є забезпечення, по-перше, виконання прийнятого рішення, по-друге, захисту прав, свобод, інтересів фізичних та юридичних осіб, які є учасниками спору; здійснення виконавчого провадження покладається на суб'єктів виконавчої влади; воно визнається заключною стадією судового процесу, водночас є видом адміністративного провадження і має власні стадії. Принципи виконавчого провадження поділено на: 1) загальноправові (законність, верховенство права, гласність і відкритість, одержання юридичної допомоги та ін.); 2) галузеві, характерні як для виконавчого провадження, так і для інших адміністративних проваджень (диспозитивності, національної мови, рівноправності сторін тощо); 3) специфічні, властиві тільки для виконавчого провадження (неупередженості, повноти і своєчасності, обов'язковості вимог державного виконавця, переважного захисту стягувача).

Сформульовано визначення поняття «учасник виконавчого провадження», під яким запропоновано розуміти фактичного учасника правовідносин у сфері виконавчого провадження, який наділений певним колом прав та обов'язків, відповідно до яких виражає та реалізує певну волю. Учасників виконавчого провадження поділено на такі групи: 1) особи, які здійснюють примусове виконання рішень; 2) учасники виконавчого провадження, заінтересовані у вчиненні виконавчих дій; 3) особи, які не мають власного інтересу та залучаються до проведення виконавчих дій.

Доведено, що адміністративно-правовий статус учасників виконавчого провадження є похідним від адміністративно-правового статусу особи і становить сукупність прав та обов'язків, закріплених адміністративно-правовими нормами за конкретним учасником цього провадження залежно від мети його вступу в провадження, та юридичну відповідальність, що сприяє їх реалізації. Зауважено, що юридичний обов'язок, як і суб'єктивне право, знаходить своє відображення в певних правових нормах і визначає міру допустимої поведінки певного учасника. Крім того, коли мова йде про суб'єкта владних повноважень, послідовність розташування елементів правового статусу змінюється: обов'язок в таких випадках займає перше місце і стає ключовим, тоді як для приватних суб'єктів спочатку визначаються права, а тоді обов'язки. Відповідальність же має вторинний характер, оскільки настає лише за умови невиконання встановлених державою приписів або у зв'язку з невиконанням повноважень чи перевищення їх меж (коли мова йде про суб'єкта владних повноважень).

Зроблено висновок, що нормативна база, яка визначає адміністративно-правовий статус учасників виконавчого провадження, охоплює значну кількість нормативних актів, котрі відрізняються один від одного за багатьма ознаками: юридичною силою, назвою, порядком прийняття, порядком набрання чинності та дії тощо. В цілому її умовно поділено на: 1) зовнішню (Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, закони, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України); 2) внутрішню, тобто відомчі нормативні акти Міністерства юстиції України, які деталізують певні етапи виконавчого провадження та доповнюють права та обов'язки учасників

виконавчого провадження.

Встановлено, що сторони виконавчого провадження – стягувач, тобто фізична або юридична особа чи держава, на користь чи в інтересах яких видано виконавчий документ, і боржник, тобто визначена виконавчим документом фізична або юридична особа, держава, на яких покладається обов'язок щодо виконання рішення, – є основними суб'єктами правовідносин, які виникають у виконавчому провадженні, оскільки без останніх ці правовідносини втратили б сенс. Визначено, що права та обов'язки сторін виконавчого провадження можна поділити на загальні, тобто однакові як для стягувача, так і боржника, та індивідуальні, встановлені окремо для кожної із сторін. Охарактеризовано право сторін реалізувати свої права і обов'язки у виконавчому провадженні самостійно або через представників, які можуть вчиняти від імені осіб, яких вони представляють, усі дії, що їх мають право вчиняти такі особи.

Здійснено характеристику адміністративно-правового статусу державного виконавця як основного суб'єкта виконавчого провадження. Встановлено, що під час реалізації наданих державному виконавцю повноважень він є представником влади, діє від імені держави, перебуває під її захистом та уповноважений державою здійснювати діяльність з примусового виконання рішень у порядку, передбаченому чинним законодавством. Проаналізовано дві групи прав державного виконавця: права, якими він наділений для примусового виконання рішень, і права-гарантії їх службової діяльності. Серед обов'язків державних виконавців також виокремлено спеціальні, спрямовані на забезпечення належного здійснення виконавчого провадження, і загальні обов'язки, які покладено на державних виконавців як на державних службовців. Наголошено, що юридична відповідальність державного виконавця, з одного боку, виступає формою захисту прав, свобод і законних інтересів тих фізичних і юридичних осіб у державі, які можуть постраждати від неправомірних дій зазначеної категорії державних службовців, а з іншого, – є засобом впливу на його неправомірну поведінку.

Охарактеризовано адміністративно-правовий статус приватного виконавця, встановлено, що Законом України «Про виконавче провадження» його наділено майже однаковими правами з державним виконавцем, однак є і суттєві обмеження. Підкреслюється, що їх діяльність є схожою з адвокатською або приватною нотаріальною практиками. Проаналізовано підстави та порядок набуття та припинення адміністративно-правового статусу приватного виконавця, інші питання функціонування інституту приватних виконавців.

Адміністративно-правовий статус інших учасників виконавчого провадження проаналізовано відповідно до здійсненого поділу їх на осіб, які безпосередньо беруть участь у виконавчому провадженні (прокурор, експерт, спеціаліст, перекладач, суб'єкт оціночної діяльності - суб'єкт господарювання, особи, права інтелектуальної власності яких порушені), та учасників провадження, які залучаються до здійснення виконавчих дій (працівники поліції, представники органів опіки і піклування, інших органів та установ).

Суб'єктами контролю за діяльністю учасників виконавчого провадження названо закріплену законодавством сукупність фізичних та юридичних осіб, які

відповідно до нормативних приписів наділені повноваженнями щодо здійснення спостереження за дотриманням стану законності під час примусового виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), а також вжиттям заходів впливу в разі відхилення поведінки учасників виконавчого провадження від встановлених норм. Основним суб'єктом контролю у зазначеній сфері визнається Міністерство юстиції України та утворювані ним органи (органи державної виконавчої служби, Кваліфікаційна комісія приватних виконавців, Дисциплінарна комісія приватних виконавців).

Наголошено, що оновлення національного законодавства в сфері виконавчого провадження не вирішило окремі з проблемних аспектів щодо законодавчого закріплення адміністративно-правового статусу деяких з учасників такого провадження. До напрямків вдосконалення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження віднесено: закріплення правового статусу органів державної виконавчої служби (їх організаційної структури; завдань, функцій, повноважень, відповідальності тощо), що утворюються Міністерством юстиції України, на рівні Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів»; детальне закріплення на рівні зазначеного нормативно-правового акта адміністративно-правового статусу державного виконавця як представника виконавчої служби (обґрунтовано висновок, що, на відміну від державного виконавця, адміністративно-правовий статус приватного виконавця в положеннях законодавства закріплено повніше і точніше, крім того, для приватних виконавців передбачено значно більші розміри винагород у разі фактичного виконання виконавчого документа майнового характеру); приведення нормативно-правових актів Міністерства юстиції України, у яких здійснюється законодавче закріплення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження, у відповідність до чинного законодавства.

Узагальнення зарубіжного досвіду у сфері виконавчого провадження дозволило зробити такі висновки: виконавче провадження здійснює багато державних органів та організацій; нерідко ця діяльність доручається приватним особам, які використовуються на різному рівні: це може бути судовий виконавець, особа, яка працює за ліцензією, або приватна адвокатська контора, що займається розшуком майна тощо. Виділено три основні моделі організації примусового виконання в країнах світу: централізовану; децентралізовану; змішану.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Уварова С. В. Особливості правосуб'єктності сторін виконавчого провадження. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2016. Випуск 6-2. Т. 2. С. 171-175.

2. Уварова С. В. Моделі примусового виконання судових рішень та рішень інших органів і посадових осіб. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2016. Випуск 41. Т. 4. С. 133-137.

3. Уварова С. В. Адміністративно-правовий статус приватного виконавця в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Випуск 2.

Том 4. С. 133-137.

4. Уварова С. В. Направлення розвитку законодательного закріплення адміністративно-правового статусу учасника исполнительного виробництва. *Научно-методический журнал «Право и Политика»*. 2017. № 2. С. 77-82.

5. Уварова С. В. Поняття та види учасників виконавчого провадження. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. №10. С. 106-109.

6. Уварова С. В. Система нормативного закріплення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 4. С. 109-113.

7. Уварова С. В. Права та обов'язки прокурора, експерта, спеціаліста, перекладача, суб'єкта оціночної діяльності у виконавчому провадженні. *Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Львів, 2017 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2017. С. 95-98.

8. Уварова С. В. Адміністративно-правовий статус суб'єктів контролю за діяльністю учасників виконавчого провадження. *Стан та перспективи розвитку юридичної науки*. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 2017 р.). Дніпро : ГО «Правовий світ», 2017. С. 68-71.

9. Уварова С. В. Щодо розвитку адміністративно-правових гарантій діяльності державних виконавців. *Національні та міжнародні стандарти сучасного державотворення: тенденції та перспективи розвитку: Міжнародна науково-практична конференція* (м. Харків, 2018 р.) Х.: Східноукраїнська наукова юридична організація, 2018. С. 78-80.

АНОТАЦІЯ

Уварова С.В. Адміністративно-правовий статус учасників виконавчого провадження в Україні. – *На правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, 2018.

Дисертацію присвячено аналізу адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження в Україні. Визначено сутність, завдання, принципи та особливості виконавчого провадження, поняття та види його учасників, поняття та структуру їх адміністративно-правового статусу, а також систему його нормативного визначення. Охарактеризовано зміст адміністративно-правового статусу окремих учасників виконавчого провадження: сторін та їх представників, державного та приватного виконавців, інших учасників виконавчого провадження та суб'єктів контролю за їх діяльністю.

Визначено шляхи вдосконалення адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження в Україні, зокрема напрямки розвитку його законодавчого закріплення. Узагальнено також зарубіжний досвід

регулювання адміністративно-правового статусу учасників виконавчого провадження та визначено можливості його використання в Україні.

Ключові слова: виконавче провадження, учасники, адміністративно-правовий статус, нормативне визначення, сторони, представники сторін, державний виконавець, приватний виконавець, суб'єкти контролю, зарубіжний досвід, вдосконалення.

АННОТАЦИЯ

Уварова С.В. Административно-правовой статус участников исполнительного производства в Украине. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право, информационное право. – Харьковский национальный университет внутренних дел, Харьков, 2018.

Диссертация посвящена анализу административно-правового статуса участников исполнительного производства в Украине. Определены сущность, задачи, принципы и особенности исполнительного производства, понятие и виды участников, понятие и структура их административно-правового статуса, а также система его нормативного определения.

Отмечено, что основной задачей исполнительного производства является обеспечение защиты законных прав, свобод и интересов физических или юридических лиц путем своевременного, быстрого, полного и беспристрастного принудительного исполнения решений судов и других органов (должностных лиц) способом и в порядке, определенных законом. К основным особенностям исполнительного производства отнесено прежде всего то, что в нем выполняются решения, которые принимаются в порядке, регулируемом нормами различных отраслей права, преимущественно процессуальных; оно состоит в принудительном исполнении судебных решений и решений других органов (должностных лиц); его целью является обеспечение, во-первых, выполнения принятого решения, во-вторых, защиты прав, свобод, интересов физических и юридических лиц, являющихся участниками спора; осуществление исполнительного производства возлагается на субъектов исполнительной власти; оно признается заключительной стадией судебного процесса, одновременно является видом административного производства и имеет собственные стадии.

Сформулировано определение понятия «участник исполнительного производства», под которым предложено понимать фактического участника правоотношений в сфере исполнительного производства, который наделен определенным кругом прав и обязанностей, в соответствии с которыми выражает и реализует определенную волю. Участники исполнительного производства разделены на следующие группы: 1) лица, осуществляющие принудительное исполнение решений; 2) участники исполнительного производства, заинтересованные в совершении исполнительных действий; 3) лица, которые не имеют собственного интереса и привлекаются к проведению исполнительных действий.

Доказано, что административно-правовой статус участников исполнительного производства является производным от административно-правового статуса личности и составляет совокупность прав и обязанностей, закрепленных административно-правовыми нормами за конкретным участником этого производства в зависимости от цели его вступления в производство, и юридическую ответственность, способствующую их реализации.

Охарактеризовано содержание административно-правового статуса отдельных участников исполнительного производства: сторон и их представителей, государственного и частного исполнителей, других участников исполнительного производства и субъектов контроля за их деятельностью.

Определено, что права и обязанности сторон исполнительного производства можно разделить на общие, то есть одинаковые как для взыскателя, так и должника, и индивидуальные, установленные отдельно для каждой из сторон. Охарактеризовано право сторон реализовывать свои права и обязанности в исполнительном производстве самостоятельно или через представителей, которые могут совершать от имени лиц, которых они представляют, все действия, которые имеют право совершать такие лица.

Осуществлена характеристика административно-правового статуса государственного исполнителя в качестве основного субъекта исполнительного производства. Охарактеризован административно-правовой статус частного исполнителя, установлено, что Законом Украины «Об исполнительном производстве» он наделен почти одинаковыми правами с государственным исполнителем, однако есть и существенные ограничения.

Административно-правовой статус других участников исполнительного производства проанализирован в соответствии с произведенным разделением их на лиц, непосредственно участвующих в исполнительном производстве, и участников производства, которые привлекаются к осуществлению исполнительных действий.

Определены пути совершенствования административно-правового статуса участников исполнительного производства в Украине, в частности направления развития его законодательного закрепления. Обобщен также зарубежный опыт регулирования административно-правового статуса участников исполнительного производства и определены возможности его использования в Украине.

Ключевые слова: исполнительное производство, участники, административно-правовой статус, нормативное определение, стороны, представители сторон, государственный исполнитель, частный исполнитель, субъекты контроля, зарубежный опыт, совершенствование.

SUMMARY

Uvarova S.V. Administrative law status of participants in executive proceedings in Ukraine. – *On the rights of the manuscript.*

Thesis for a Candidate of Judicial Science Degree in specialty 12.00.07 – administrative law and process; finance law; information law. – Kharkiv National

University of Internal Affairs, Kharkiv, 2018.

The dissertation is devoted to the analysis of the administrative law status of participants in executive proceedings in Ukraine. The essence, tasks, principles and peculiarities of executive proceedings, notion and types of its participants, the concept and structure of their administrative law status, as well as the system of its normative definition are defined. The content of administrative law status of several participants in executive proceedings is described: parties and their representatives, state and private executors, other participants in executive proceedings and subjects of control over their activities.

The ways of improving of the administrative law status of participants in executive proceedings in Ukraine, in particular, directions of development of its legislative consolidation are determined. The foreign experience of regulation of the administrative law status of the participants in the executive proceedings is also generalized and the possibilities of its usage in Ukraine are determined.

Key words: executive proceedings, participants, administrative law status, normative definition, parties, representatives of parties, state executor, private executor, subjects of control, foreign experience, improvement.